

**ПРОЕКТ „ОПИС НА СЛАВЯНСКИТЕ КИРИЛСКИ
ПЕЧАТНИ КНИГИ (XVI–XIX В.)
В БИБЛИОТЕКАТА НА РИЛСКИЯ МОНАСТИР“,
— ФИНАНСИРАН ОТ ФОНД
„НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“**

ФНИ № КП-06-Н60/8 от 17.11.2021

**СПЕЦИФИКИТЕ НА КАТАЛОГИЗИРАНЕТО
ПРИ СТАРОПЕЧАТНИ КНИГИ
В БИБЛИОТЕКАТА НА РИЛСКИЯ МОНАСТИР:
ПРОБЛЕМИ И РЕШЕНИЯ**

ЗА ПРОЕКТА

ФНИ № КП-06-Н60/8 от 17.11.2021

ЦЕЛИ

- Създаването на научен опис на славянските кирилски печатни книги (XVI–XIX) в печатна и в електронна форма.
- Изследване и представяне на приписките от колекциите в печатна форма.

ЗА ПРОЕКТА

ФНИ № КП-06-Н60/8 от 17.11.2021

ЗАДАЧИ

- De visu проучване на цялостната сбирка от кирилски славянски книги, в това число българските, руските и сръбските колекции.
- Снемане на емпиричния материал - приписки, кодикологически особености и библиографски данни.
- Подбор и адаптация на подходящ софтуер за описване на материалите.
- Популяризация на резултатите и научните приноси от извършваната работа.

ЗА ПРОЕКТА

ФНИ № КП-06-Н60/8 от 17.11.2021

ЕКИП

- проф. д-рн Вася Велинова – ЦСВП – СУ
- доц. д-р Васил Загорев – УниБИТ
- д-р Поли Муканова – УниБИТ
- д-р Камелия Христова–Йорганова – КМНЦ, НБКМ
- д-р Габриела Ангелова – УниБИТ, НБКМ
- проф. д-р Нели Костова – УниБИТ
- Женя Иванова – Библиотека - Рилски Манастир (БРМ)

ПЕРИОДИЗАЦИЯ НА КИРИЛСКИТЕ СТАРОПЕЧАТНИ КНИГИ ВЪВ ФОНДА НА БРМ

**БЪЛГАРСКИ
КНИГИ**

СТАРОПЕЧАТНА
КНИЖНИНА

1801–1878

ПОСТОСВОБОЖДЕНСКА
КНИЖНИНА

1878–1899

**РУСКИ
КНИГИ**

РУСКИ СТАРОПЕЧАТНИ
ИЗДАНИЯ

1789–1830

РУСКИ ИЗДАНИЯ
ДО КРАЯ НА XIX В.

1830–1899

**СРЪБСКИ
КНИГИ**

СРЪБСКИ СТАРОПЕЧАТНИ
ИЗДАНИЯ

1741–1867

СРЪБСКИ ИЗДАНИЯ
ДО КРАЯ НА XIX В.

1867–1899

**ЦЪРКОВНИ
КНИГИ**

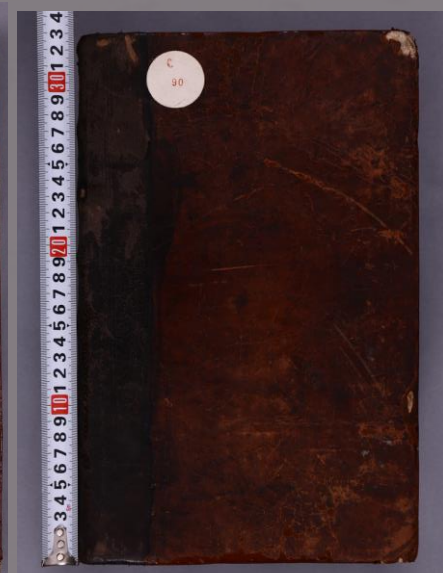
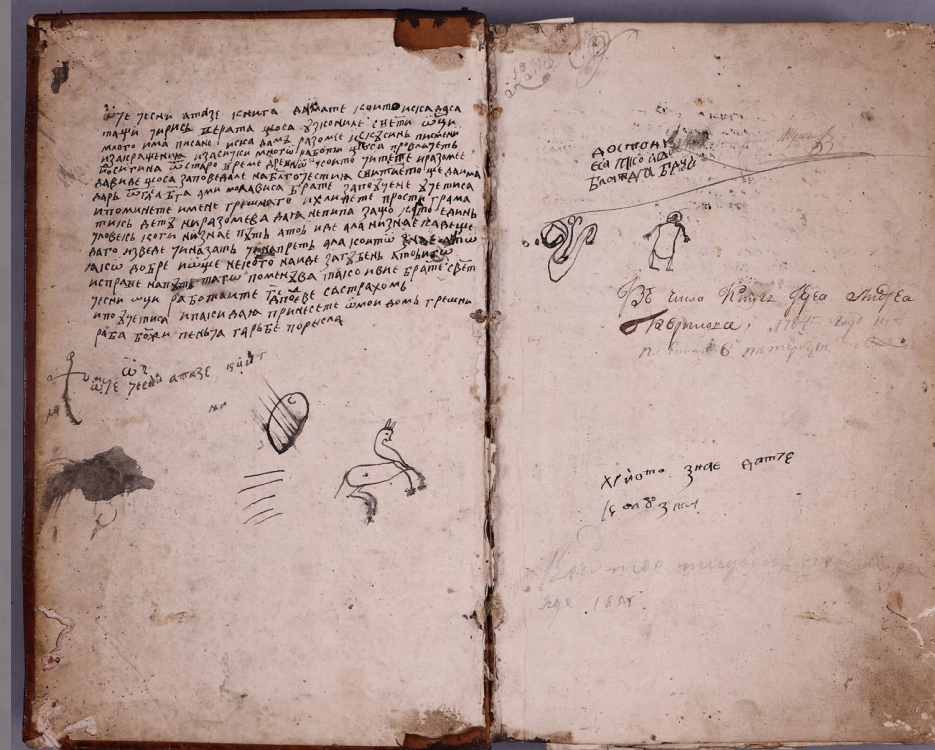
ЦЪРКОВИСЛАВЯНСКИ
ИЗДАНИЯ

1539–1899

РАБОТА С ПЕЧАТНИТЕ КОЛЕКЦИИ НА РИЛСКИЯ МОНАСТИР

1. ЗАСНЕМАНЕ НА ЧАСТИ ОТ ИЗДАНИЯТА

- ПОДВЪРЗИИ
- ТИТУЛНИ СТРАНИЦИ
- ПОСЛЕДНИ СТРАНИЦИ / ЛИСТОВЕ
- ПРИПИСКИ

РАБОТА С ПЕЧАТНИТЕ КОЛЕКЦИИ НА РИЛСКИЯ МАНАСТИР

2. ЦИФРОВИЗИРАНЕ НА ИНВЕНТАРНИТЕ ОПИСИ НА БРМ

- ОПИС СЪС СЛАВЯНСКИ КНИГИ
- ОПИС С РУСКИ ЕДНОТОМНИ ИЗДАНИЯ
- ОПИС С РУСКИ МНОГОТОМНИ ИЗДАНИЯ
- ОПИС СЪС СРЪБСКИ КНИГИ
- ОПИС С БЪЛГАРСКИ СТАРОПЕАЧТНИ КНИГИ
- ОПИС С РЕДКИ И ЦЕННИ КНИГИ

РАБОТА С ПЕЧАТНИТЕ КОЛЕКЦИИ НА РИЛСКИЯ МАНАСТИР

3. ДЕЙНОСТИ ПО ВРЕМЕ НА ЕКИПНИТЕ ПОСЕЩЕНИЯ В БРМ

- ПРЕГЛЕД НА КОПИЯТА DE VISU
- НАУЧНА РАБОТА С ПРИПИСКИТЕ
- ДОПЪЛВАНЕ НА БИБЛИОГРАФСКИТЕ ДАННИ
- ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА РАБОТА С ВЪЗНИКНАЛИ КАЗУСИ
- ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА РАБОТА С ЛИЧНАТА
БИБЛИОТЕКА НА ИЕРОМОНАХ НЕОФИТ РИЛСКИ
- ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАСНЕМАНЕ НА ЧАСТИ ОТ
ИЗДАНИЯТА

СПРАВОЧЕН КОРПУС И МАНАСТИРСКИ ОПИСИ

„Основната функция на този тип описи (манастирските) е свързана пряко с управлението и инвентаризирането на книжовното имущество в манастирската библиотека или както споменава Евгени Немировски: „...**манастирските описи имат не познавателен, а по-скоро регистрационен характер**“. Затова и не могат да компенсират богатството на библиографските каталози от справочния корпус на славянската книжнина.“

Немировский. Е. Л. Славянские издания кирилловского (церковнославянского) шрифта, 1491-2000. Т. 1, 2009. с. 7

За щастие, обаче, практиката ни отбелязва друго.

СПРАВОЧЕН КОРПУС НА КИРИЛСКИТЕ ПЕЧАТНИ КНИГИ

ЧУЖДЕСТРАННИ СПРАВОЧНИЦИ

Погбраните към момента чужди справочници са дело на най-вундите имена от сферата на славянската археография - В. Унголски (1871), И. Каратаев (1878; 1883), Я. Запаско (1984), А. Вознесенски (1991), А. Зернова (1958), И. Поздеева (1980), Е. Немировски (2009–2012) и др.

БЪЛГАРСКИ СПРАВОЧНИЦИ

Сред погбраните български справочници са описът на кирилските печатни книги в НБКМ на Бояна Минчева (2013), двата тома на описите на старопечатните, редките и ценните издания в НИМ (2013) и печатните репертоари на българските възрожденски книги.

ЕЛЕКТРОННИ РЕСУРСИ

- [Книгопис](#) на Българската възрожденска книжнина;
- [Каталог](#) на Руската национална библиотека;
- [Каталог](#) на Руската държавна библиотека;
- [Каталог](#) на Сръбската национална библиотека;
- [Дигит. библ.](#) Матица српска...

ОСОБЕНОСТИ ПРИ КАТАЛОГИЗИРАНЕТО НА СЛАВЯНСКИТЕ КИРИЛСКИ (XVI–XIX В.)

БАЗОВО БИБЛИОГРАФСКО ОПИСАНИЕ

- Авторска отговорност
- Заглавие
- Издателски данни
- Физически данни (пагинация, фолиация, формат)

ФИЗИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА КНИЖНОТО ТЯЛО

- Подвързия /тип, материал, украса/
- Водни знаци
- Типографска украса
- Шрифт и мастило
- Кустоси и печатарски коли

ПРОИЗХОД И СТОРИЯ НА ЕКЗЕМПЛЯРА

- Данни на предходни собственици
- Печати
- Приписки на форзаците, титула и в основния текст
- Ефимери

СПЕЦИФИЧНИ КАЗУСИ И ОСОБЕНИ ЕКЗЕМПЛЯРИ

- Възможност за отбелязване на специфики на копията и референции към други справочници и научни трудове

АДАПТИРАНЕ НА ИНТЕГРИРАНА БИБЛИОТЕЧНА СИСТЕМА „КОХА“

1

ИЗБОР И АДАПТАЦИЯ
НА БИБЛИОТЕЧНА
СИСТЕМА „КОХА“
ЗА НУЖДИТЕ НА
ПРОЕКТА

2

ТЕСТВАНЕ НА
СИСТЕМАТА
ПОСРЕДСТВОМ
СЪСТАВЕНОТО
РЪКОВОДСТВО

3

II ЕТАП: АКТИВНО
ВЪВЕЖДАНЕ И
ИЗГРАЖДАНЕ НА
ЕЛЕКТРОННИЯ
РЕСУРС

Тази публикация е реализирана по проект „Сбирката от славянски кирилски печатни книги в Библиотеката на Рилския манастир (изследване и научен опис в е-среда)“ с **Договор № КП-06-Н60/8 от 17.11.2021** г., финансиран от Фонд „Научни изследвания“ на Министерство на образованието и науката, с ръководител гл. ас. д-р Поли Муканова,
<https://oldcyrillicbooks.unibit.bg>

БЛАГОДАРНОСТИ

Изразяваме своите благодарности към **Адрианополския епископ Евлогий** – Игумен на Рилската света обител, с чието благословение осъществяваме настоящото проучване; към библиотечното ръководство на Същата за пълното съдействие при изследователската работа.

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!

ФНИ № КП-06-Н60/8 от 17.11.2021

ДОЦ. Д-Р ВАСИЛ ЗАГОРОВ, v.zagorov@unibit.bg

Д-Р ГАБРИЕЛА АНГЕЛОВА, g.angelova@unibit.bg

Д-Р ПОЛИ МУКАНОВА, p.mukanova@unibit.bg

